

Styresak

Dato dok.: 07.02.2022

Administrerende direktør

Møtedato: 14.02.2022

Vår ref.: 21/14986-3

Postadresse: 1478 LØRENSKOG

Telefon: +47 67 96 00 00

Sak 05/22 Rullering av økonomisk langtidsplan 2023-26

Økonomisk langtidsplan (ØLP) er første trinn i budsjettprosessen for 2023, og beskriver foretakets forventede rammer knyttet til kapasitet, aktivitet, driftsøkonomi og investeringer de neste fire årene. I denne saken redegjøres det for prosessen for rullering av ØLP for perioden 2023-26 (42).

De viktigste utfordringene for pasientbehandlingen de neste årene vil være å ha tilstrekkelig kapasitet til en økende pasienttilstrømming, i større grad være i stand til å tilpasse pasientforløpene til den enkeltes behov, samt å sørge for helhetlige forløp på tvers av omsorgsnivåene. I planperioden 2023-26 er det forventet at befolkningen i opptaksområdet vil vokse med 2,3 %.

Foretaket har til sammen styrket kapasiteten med 67 sengeplasser siden pandemien startet i mars 2020. Fra nyttår økte Akershus universitetssykehus kapasiteten med netto 27 sengeplasser etter ombygginger i Nye nord og interne rokader. Det ble blant annet åpnet en helt ny sengepost for kreftpasienter. Foretaket har tidligere utvidet med 20 senger på Kongsvinger sykehus og startet med hjertevirksomhet, planlagte operasjoner og 20 sengeplasser til kirurgisk virksomhet ved Ahus Gardermoen.

I løpet av 2022 vil det arbeides videre med den strategiske arealplanen for å styrke kapasiteten ytterligere frem til nye bygg er på plass. Det planlegges større bygningsmessige prosjekter i et nytt kreft- og somatikkbygg for å utvide den somatiske kapasiteten generelt og samle mye av den medisinske kreftbehandlingen spesielt. Spesialiserte funksjoner innen psykisk helsevern skal samlokaliseres i et nytt psykiatribygg, og det planlegges et nytt fellesbygg for administrative funksjoner. I tillegg er det inngått avtale for å etablere erstatningslokaler for nevrologisk rehabilitering, voksenhabilitering og kontorarealer med Norske Kvinners Sanitetsforening (NKS). Videre vurderes mulighetene for samlokalisering av Psykisk helsevern i Follo.

For å kunne realisere den ønskede utviklingen må Akershus universitetssykehus skape årlige overskudd til nødvendige investeringer i eksisterende bygg og anlegg, medisinsk teknisk utstyr og annet utstyr (IKT), samt til nyinvesteringer i kreft- og somatikkbygg, psykiatribygg med videre. I tillegg vil utvikling av tematiske satsninger for eldremedisin, kreft, barn og unge, psykisk helsevern og utvidet diagnostisk tilbud kreve omstillinger av dagens løpende drift.

Det er foreløpig planlagt med overføring av bydelene Alna, Grorud og Stovner til Oslo universitetssykehus fra 2031 og 2036. Dette vil bety at vel 20 % av opptaksområdet bortfaller, og dermed også betydelige inntekter. Det er rimelig å forvente at det vi ta noe tid å tilpasse kostnadsnivået til et betydelig lavere inntektsgrunnlag. Overskuddet vil dermed være lavere i årene etter utfasing av bydelene.

Resultatforventningene fremover må baseres på en nøktern underliggende drift, noe som innebærer en kostnadsvekst noe lavere enn veksten i inntekter. Det videre arbeidet med økonomisk langtidsplan vil konkretisere både overskuddsmål og omstillingsbehov for å realisere ønsket utvikling.

Helse Sør-Øst har stilt som krav at helseforetakenes innspill til økonomisk langtidsplan 2023-26 skal styrebehandles senest 31. mai 2022. Samtidig har Helse Sør-Øst bedt helseforetakene om å rapportere sin økonomiske langtidsplan innen 21. april. Akershus universitetssykehus vil derfor rapportere sin foreløpige økonomiske langtidsplan innen nevnte frist, med forbehold om styrets behandling. Foretakets innspill til økonomisk langtidsplan vil oversendes Helse Sør-Øst etter behandling i styremøtet 27. april.

Innspill fra alle helseforetak vil sammenstilles av Helse Sør-Øst, og etter dialog med helseforetakene vil det fremlegges en regional ØLP for styret i det regionale foretaket på deres møte 23. juni. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra Helse Sør-Øst til helseforetakenes innspill til økonomisk langtidsplan, vil styret ved Akershus universitetssykehus få fremlagt en sak om endelig økonomisk langtidsplan for perioden 2023-26 på sitt styremøte i september.

Administrerende direktørs innstilling til vedtak:

Styret tar saken til orientering, og ber administrerende direktør fremlegge foretakets innspill til økonomisk langtidsplan til behandling i styremøtet 27. april.

Øystein Mæland
Administrerende direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent

INNLEDNING

Økonomisk langtidsplan utgjør en konkretisering og konsekvensvurdering av ønsket utvikling av foretaket i forhold til de foreliggende økonomiske rammebetingelser. Hensikten er å planlegge for ønsket utvikling gjennom prioriteringer i tråd med målsettingene i Utviklingsplanen, og økonomisk langtidsplan 2023-26 representerer de fire første årene av perioden frem mot 2035.

For å kunne realisere den ønskede utviklingen må Akershus universitetssykehus skape årlige overskudd til nødvendige investeringer i eksisterende bygg og anlegg, medisinsk teknisk utstyr og annet utstyr (IKT), samt til nyinvesteringer i strålebygg, psykiatribygg med videre. I tillegg vil tematiske satsninger for eldremedisin, kreft, barn og unge, psykisk helsevern og utvidet diagnostisk tilbud kreve omstillinger av dagens løpende drift.

Økonomisk langtidsplan er første trinn i plan- og budsjettprosessen for 2023 og beskriver foretakets forventede rammer knyttet til kapasitet, aktivitet, driftsøkonomi og investeringer de neste fire årene.

Foretakets innspill til økonomisk langtidsplan 2023-26 vil sendes Helse Sør-Øst i henhold til fristen 21. april, med forbehold om styrets behandling. Foretakets innspill vil være grunnlaget i dialogen med eier om rammebetingelsene for kommende 4-års periode. I denne saken redegjøres det for prosessen for rullering av ØLP for perioden 2023-26.

BEFOLKNINGSVEKST OG KAPASITET 2023-26 (42)

I styrets plandokument (del III i årlig melding 2021) og i vedtatt utviklingsplan for Akershus universitetssykehus 2017-30 beskrives hovedtrekkene i nåsituasjonen og forventede utviklingstrekk for foretaket i årene fremover.

I sak 91/21 Årlig melding 2021, utkast til styrets plandokument fremheves høy befolkningsvekst og økende behov for helsetjenester i en aldrende befolkning som en sentral utfordring. SSBs befolkningsframskrivninger (MMMM) med årlige gjennomsnitt, viser at befolkningen i Akershus sykehusområde vil vokse med ca. 15.000 innbyggere fra 2023 til 2026, tilsvarende 2,3 %. I lengre perspektiv viser framskrivningene at befolkningen vil være i underkant av 715.000 innbyggere i 2050 med dagens opptaksområde. Gitt overføring av Oslo-bydelene til Oslo universitetssykehus fra 2031 og 2036, vil befolkningen i 2050 være om lag på dagens nivå, dog med en forventet endring i alderssammensetningen. Likevel vil det være en lang mellomperiode hvor Akershus universitetssykehus skal betjene et økende befolkningsvolum med tilhørende behov for kapasitet.

Diagram1: Befolkningsutvikling i Akershus sykehusområde 2022-2050

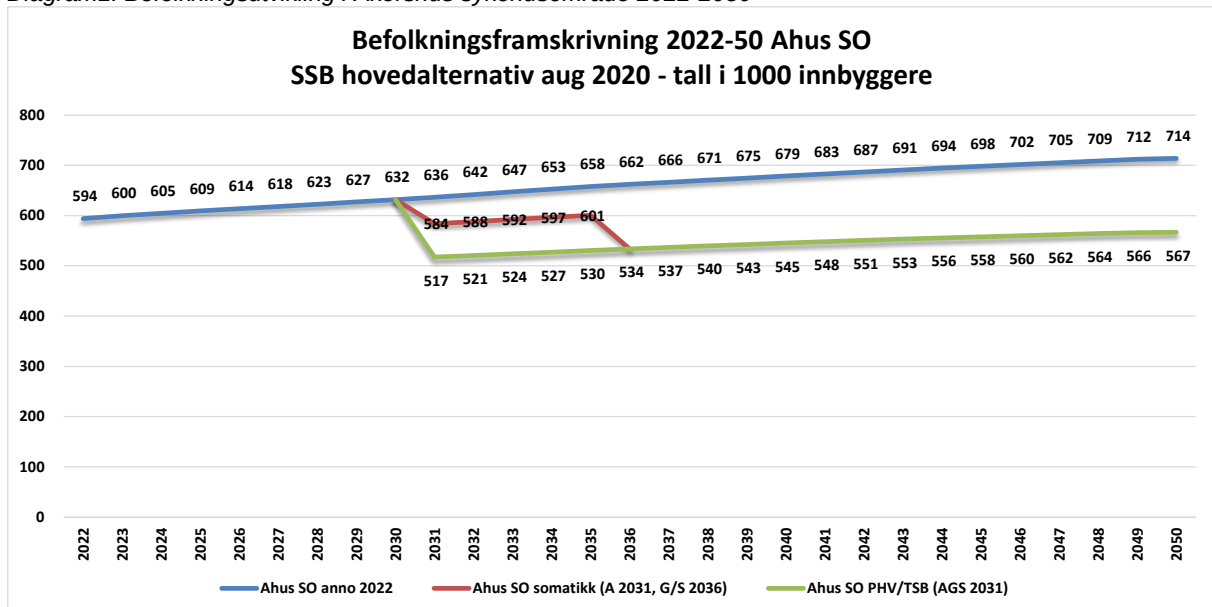
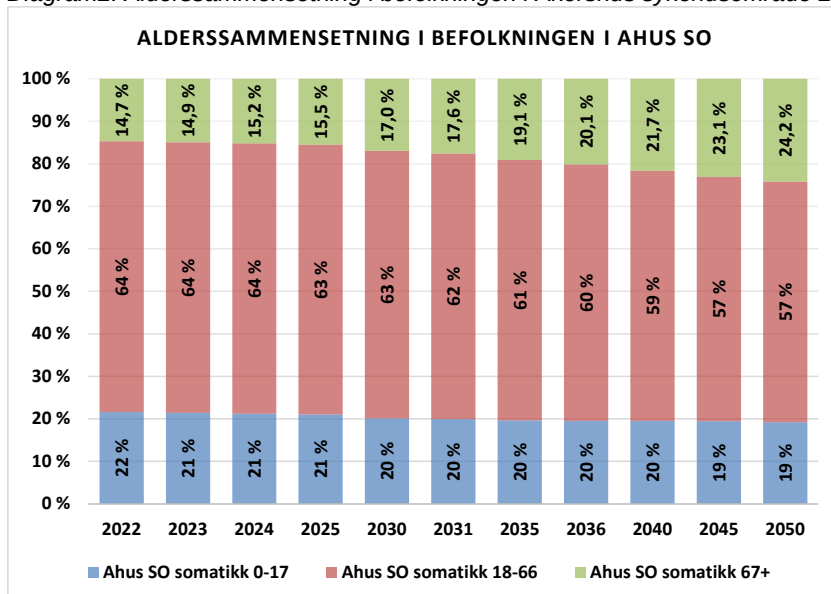

Diagram2: Alderssammensetning i befolkningen i Akershus sykehusområde 2022-2050

Foretaket har til sammen styrket kapasiteten med 67 sengeplasser siden pandemien startet i mars 2020. Fra nyttår økte kapasiteten med netto 27 sengeplasser etter ombygginger i Nye nord og interne rokader. Det ble blant annet åpnet en helt ny sengepost for kreftpasienter. Tidligere er det utvidet med 20 senger på Kongsvinger sykehus. Videre har foretaket startet med hjertevirksomhet, planlagte operasjoner og 20 sengeplasser til kirurgisk aktivitet ved Ahus Gardermoen.

Akershus universitetssykehus har en avlastningsavtale med Diakonhjemmet for ø-hjelpspasienter fra Oslo-bydelene. I tillegg kjøpes noe kapasitet på døgnplasser innenfor psykisk helsevern fra Oslo universitetssykehus og Sykehuset Innlandet.

Samlet er det likevel behov for å øke kapasiteten ytterligere frem til 2031. I løpet av 2022 vil det arbeides videre med den strategisk arealplanen for å styrke kapasiteten ytterligere frem til nye bygg er på plass. Det planlegges større bygningsmessige prosjekter i et nytt kreft- og somatikkbygg for å utvide den somatiske kapasiteten generelt, og samle mye av den medisinske kreftbehandlingen spesielt. Spesialiserte funksjoner innen psykisk helsevern skal samlokaliseres i et nytt psykiatribygg, og det planlegges et nytt fellesbygg for administrative funksjoner. I tillegg er det inngått avtale for å etablere erstatningslokaler for nevrologisk rehabilitering, voksenhabilitering og kontorarealer. Videre vurderes mulighetene for samlokalisering av Psykisk helsevern i Follo.

VIDEREUTVIKLING AV TJENESTETILBUDET

Arbeidet med operasjonalisering av utviklingsplanen skal gi retning til utviklingen de nærmeste årene, og sikre at prioriterte delmål og tiltak har finansiering innenfor det planlagte økonomiske handlingsrommet. Det har siden utviklingsplanen ble vedtatt vært igangsatt en rekke tiltak, men det har tatt noe tid å etablere et godt system for rullering av operative planer.

På oppdrag fra Helse Sør-Øst har det i 2021 vært jobbet med oppdatering av utviklingsplanen. Oppdateringen er i hovedsak gjort i form av ti delplaner. Det er også gjort mindre justeringer i utviklingsplanen. Arbeidet vil ferdigstilles innen 1. mai 2022. Delplanene skal videreføre pågående arbeid med operasjonalisering av utviklingsplanen, og bidra til helhet på tvers av satsningene. Hver delplan inneholder en oversikt over tiltak som planlegges igangsatt eller videreført innenfor neste fireårsperiode. Tiltaksplanen skal rulleres årlig, i tråd med årshjulet for økonomisk planlegging.

Forslag til prioritering av mål og tiltak vil innarbeides i foretakets forslag til økonomisk langtidsplan for perioden 2023-2026 (42).

ØKONOMISKE AMBISJONER FOR 2023-26

For å kunne realisere den ønskede utviklingen må Akershus universitetssykehus skape årlige overskudd til nødvendige investeringer i eksisterende bygg og anlegg, medisinsk teknisk utstyr og annet utstyr (IKT), samt til nyinvesteringer i kreft- og somatikkbygg, psykiatribygg med videre. I tillegg vil videre utvikling av tjenestetilbudet kreve omstillinger av dagens løpende drift. Foretaket la derfor til grunn en nødvendig resultatgradsambisjon på om lag 2,6 % årlig i perioden 2023-30 frem til overføringen av Oslo-bydeler til Oslo universitetssykehus.

En regnskapsanalyse av perioden 2015-20 viser at Akershus universitetssykehus har hatt en nøktern vekst i driftskostnadene, lavere enn veksten i inntektene, og som har gitt positive driftsresultater. Kostnadene knyttet til real- og finanskapital har falt markant i perioden og har bidratt til vesentlig bedring av årsresultatene. Utviklingen i kostnadsproduktiviteten i perioden 2015-19 (Samdata 2019) viser at Akershus universitetssykehus har oppnådd betydelig forbedring sammenlignet med andre helseforetak, men samtidig viser tallene at flere

helseforetak har en høyere kostnadsproduktivitet enn Akershus universitetssykehus. Foretaket hadde i 2019, 2020 og 2021 en resultatgrad på henholdsvis 3 %, 3,9 % og 1,9 %, noe som er vesentlig bedre enn budsjettert for disse årene.

Resultatforventningene fremover må baseres på en nøktern underliggende drift. Dette innebærer en kostnadsvekst noe lavere enn veksten i inntekter. Samtidig er det sentralt å påpeke at det kan ta noe tid å komme tilbake til en normalsituasjon etter pandemien. Den økonomiske utviklingen de nærmeste årene vil være avhengig av at foretaket klarer å redusere bemanningsnivået tilbake til situasjonen før pandemien. Dette innebærer en nedtrapping av bemanningen til et «normalår» når Covid-situasjonen tillater det.

Til tross for usikkerhet knyttet til fremtidige inntektsrammer vil det foreslås som en intern planforutsetning å legge opp til et gradvis økt overskudd i perioden, slik det ble lagt til grunn i forrige ØLP. Det videre arbeid med ØLP vil konkretisere både overskuddsmål og omstillingsbehov for å realisere ønsket utvikling. Dette er i tråd med den planforutsetning som både Akershus universitetssykehus og Helse Sør-Øst har lagt for langtidsplanen.

FREMDRIFTSPLAN

Frist for leveranse av helseforetakenes ØLP til Helse Sør-Øst er 19.april. Helse Sør-Øst forutsetter at ØLP behandles av foretaksstyrene, fortrinnsvis før leveranse 21. april, men senest før 31. mai 2022. Styrebehandlingen skal omfatte drifts- og investeringsbudsjett, likviditetsbudsjett, samt en samlet vurdering av foretakets bæreevne og likviditetssituasjon. Administrerende direktørs forslag til innspill til ØLP 2023-26 (42) legges frem for styret til behandling i møtet 27. april.

Fremdriftsplanen for arbeidet med økonomisk langtidsplan er lagt som følger:

